

Dr Ante Markotić: DEMOGRAFSKI RAZVITAK HERCEGOVINE, Prva književna komuna Mostar, 1983.

Stanovništvo Hercegovine oduvijek je za njegove promatrače bilo izazov za proučavanje, donošenje određenih zaključaka i konstatacija. No, do pojave knjige dra Ante Markotića *Demografski razvitak Hercegovine* nismo imali cjelovite studije o osnovnim demografskim karakteristikama stanovništva ovog regiona. Ova knjiga predstavlja, u stvari, kompletnu analizu demo-geografskog praćenja stanovništva i pruža obilje podataka s komentarima kako se stanovništvo ponašalo u raznim vremenskim periodima, a posebno otkad se prati statistički (od drugog svjetskog rata naovamo) Svaka opština Hercegovine obuhvaćena je detaljnim promatranjem na osnovama marksističkih načela valorizacije. Takav pristup omogućio je autoru da realizira kompletnu studiju koja, može se slobodno reći, predstavlja temeljni izvor podataka za sve one koji se na bilo koji način bave pitanjem stanovništva Hercegovine. Hercegovina je oduvijek po mnogo čemu, kad je u pitanju stanovništvo, osobeno područje s kojeg se išlo iz ekonomske nužde i kojem se uvijek vraćalo. Hercegovina je i izrazito emigracijsko područje. Eksodusni tipovi su različiti po pojedinim dijelovima Hercegovine, a analizom procesa migracija autor dolazi do zaključka da nepovoljan trend pokazuje istočna Hercegovina, dok se, na primjer, taj trend u zapadnoj Hercegovini polagano smiruje. U proteklim decenijama jedino je opština Mostar imala stalnu karakteristiku imigracijskog područja, što je i razumljivo kada se ima u vidu da se stanovništvo okuplja uz mjesta sa razvijenom infrastrukturom, industrijom, većim nacionalnim dohotkom...

Posebno je ukazano na moguće posljedice za opštine koje su jače zahvaćene eksodusom. Pojedina područja polako »stare« i ako se ne zaustave snažni procesi odlaska mladih, ona će postajati sve manja i doći će do njihovog izumiranja. Sve to ukazuje na potrebu

društvene intervencije u smislu stimulisanja razvoja poljoprivrede, male privrede, disperzije proizvodnih kapaciteta itd.

To su, sasvim razumljivo, samo neki akcenti iz ove studije, za koju je recenziju napisala dr Zlata Grebo. I nije samo vrijednost *Demografskog razvitka Hercegovine* što osvjetljava razvitak stanovništva u proteklim decenijama i što obuhvata analizu pokazatelja i trendova iz posljednjeg popisa stanovništva, nego daje i projekcije do 2000. godine. Tako ovaj rad nije samo za juče i za danas nego i za sutra, pa i na taj način Hercegovina ima djelo koje je osvjetljava iz jedne karakteristične naučne perspektive, zanimljive i veoma potrebne.

Omer Tipura